

TAUMATA 8

TE REO MĀORI

Ngā Āhuatanga o te Ākonga

Kua mārama ake, kua mātanga ake ki te mana o te reo kōrero me ngā āhuatanga katoa. E torotoro ana kia mārama ake ki a ia, ki ētahi atū rānei ngā whakaro me ngā ariā hōhonu. Kua māhio he mana tō te reo kōrero me te reo ā-tinana i roto i te kōrero. Kua māia tonu ki te pare i ngā whakarau me ngā pātai matawhāhī.

ā-Waha

ā-Tā

ā-Tinana

Āheinga Reo Ka tutuki te whānuitanga o ngā āheinga reo i roto i te wairua ngahau me te hiahia ki te whakawhitihī whakāro.

- Ka mārama ki ngā kōrero hunā nā te mōhio ki te wāhi ētahi kaikōrero i roto i te kaupapa.
- Ka mau ā-tūhi, ā-tāngā hoki, ngā āhuatanga o ngā momo reo tuhi maha.
- Ka kīte te īhōnoutanga o te whakāro me te īhīri ki te kāpapa i roto i āna tuhinga.

Puna Reo Ka tipu haere tonu te puna kupu me ūna āhuatanga katoa.

- Ka whakaputu i ngā kupu, ngā kianga me ngā rerenga hei whakapuaki kārō-a-roto.
- Ka whakaputu i ngā kupu, ngā kianga me ngā rerenga hei whakapuaki kārō-a-roto.

Rautaki Reo Ka whakamahi rautaki reo, ā, ka taea te whakamārama ngā huarahi kua whāia hei whakatutuki i tāna i whakaputa ai, i rongo ai.

- Ka hangā kōrero kia whai i tāna ake whakatako kōrero, hei whakatiranga, hei whakanikau, hei whakanui i ētahi āhuatanga.
- Ka tautohu, ka arohaea i ngā tino āhuatanga o te reo me te whakaauranga a te kaikōrero.
- Ka tīnā mārama āna tuhinga i te hangā pō o ngā kupu, o ngā kōrero peha, o te whakatākotō kupu ki te kaupapa.
- Ka tīnā mārama āna tuhinga i te hangā pō o ngā kupu, o ngā kōrero peha, o te whakatākotō kupu ki te kaupapa.
- Ka tīnā mārama āna tuhinga i te hangā pō o ngā kupu, o ngā kōrero peha, o te whakatākotō kupu ki te kaupapa.

- Ka whakarite rautaki rangahau hei whakawhānui ake i ūna pūkena rangahau.
- Ka tipako i tāna e hiahia ana mai i te puna reo me te puna tīkanga kia taea i te whakatākotō i te tirohanga a te kaitihi ki tā te kāpāhoi.
- Ka mārama ki ngā kounga tuhuhu i te hangā a te tuhinga ki te kāpāhoi, ki te kaupapa me te take i tuhua ai.

Tē Tūpanotanga

- Ka tūhura i ngā pūhāua tūpanotanga:
- ka tātai i te tūpanotanga o ngā pāpono wehe kē, pāpono paheko me ngā pāpono whakawhīrimā;
- ka tātai, ka whakamārama i ngā uara me ngā ine mahora o ngā taurangi motumotu matapikere;
- ka whakamārama i ngā momo tuari pērā i te tauri Poisson, te tauri huarua me te tauri hangarite.

Tē Tūpanotanga

- Ka tūkumekume i te pūtāpātā o te otinga rangahau:
- ka tātai i te tūpanotanga o ngā pōtītāpātā, ngā rangahauhunga mātātākī;
- ka arohaea i ngā kōrero mō te takenga mai o tētāpātā;
- ka whakamārama i ngā pāpono, me ngā hapa.

Tē Tūpanotanga

- Ka tūhura i ngā pūhāua tūpanotanga:
- ka tātai i te tūpanotanga o ngā pāpono wehe kē, pāpono paheko me ngā pāpono whakawhīrimā;
- ka tātai, ka whakamārama i ngā uara me ngā ine mahora o ngā taurangi motumotu matapikere;
- ka whakamārama i ngā momo tuari pērā i te tauri Poisson, te tauri huarua me te tauri hangarite.

Tē Tūpanotanga

- Ka tūkumekume i te pūtāpātā o te otinga rangahau:
- ka tātai i te tūpanotanga o ngā pōtītāpātā, ngā rangahauhunga mātātākī;
- ka arohaea i ngā kōrero mō te takenga mai o tētāpātā;
- ka whakamārama i ngā pāpono, me ngā hapa.

PĀNGARAU

Te Reo Matatini o te Pāngarau

Ka whakawhitihī whakāro, ka āta wānanga te ākonga i āna māhi pāngarau, mā te kupu ī-waha, ī-tūhi, mā te lohu, me ngā momo whakahuahanga e hāngai ana. He mea nui tēnei hei tauhoko i te whakatutukitanga o ngā whāinga paetae e whai ake nei, e pakari anō i te whakāro arorau, e whakāro arohaeae, e whakāro whaitake me te auahatanga o te ākonga e hāngai ana ki tēnei taumata.

Te Whakamahinga o te Pāngarau

Kua mārama te ākonga, ka arohaeae, ka arotake hoki ia i te takenga mai o te mātaranga pāngarau. Me kākau anō ngā whāinga paetae ki ngā momo horopaki māha o te whānau.

Te Taurangi me te Tuanaki

Te Tauanga

Ka whakaoi rapanga, ka whakatuirau pūhāua:

Te Tauri me te Pāngarau

Te Tūharatanga Taūāngā

1. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te motungā koeko.

2. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

3. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

4. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

5. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

6. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

7. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

8. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

9. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

10. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

11. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

12. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

13. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

14. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

15. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

16. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

17. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

18. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

19. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

20. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

21. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

22. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

23. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

24. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

25. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

26. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

27. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

28. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

29. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

30. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

31. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

32. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

33. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

34. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

35. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

36. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

37. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

38. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

39. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

40. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

41. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

42. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

43. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

44. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

45. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

46. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

47. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

48. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

49. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

50. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

51. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

52. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

53. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

54. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

55. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

56. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tūwhāhī.

57. Ka whāmāri i ngā tīkanga āhuatanga o te reo tuhi ī-tūhi, ī-tāngā, ī-tūnana, ī-tū